

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Nc/10/2016
Identifikačné číslo spisu: 5114224902
Dátum vydania rozhodnutia: 02.01.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:5114224902.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: O. W., bytom XXX XX F.XX, proti žalovaným: 1/ M. W., bytom C., 2/ V. W., bytom C., o návrhu na obnovu konania 33 C 114/2008, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 2 C 232/2014, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Žiline z prejednávania a rozhodovania v konaní vedenom na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 10 Co 329/2016, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Žiline JUDr. Róbert Urban, JUDr. Amália Paulerová, JUDr. Erik Varga n i e s ú v y l ú č e n í z prejednávania a rozhodovania v konaní vedenom na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 10 Co 329/2016 (vec Okresného súdu Žilina sp. zn. 2 C 232/2014).

Odôvodnenie

1. Žalobca v odvolaní doručenom Okresnému súde Žilina 27. apríla 2016 vzniesol námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Krajského súdu v Žiline s poukazom na tú skutočnosť, že v konaní 33 C 114/2008 rozhodovala sudkyňa Mgr. Kašíková, ktorá je v súčasnej dobe sudkyňou Krajského súdu v Žiline. Ďalej uviedol, že mu nebolo doručené senátom pod vedením predsedu Mgr. Ďulačku vyjadrenie žalovaných, ktoré bolo podané v rámci odvolacieho konania na Krajskom súde v Žiline sp. zn. 7 Co 188/2012, čo považuje za zaujatosť voči nemu. Uvádza, že nemá dôveru v správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu vzhľadom na uvedené skutočnosti.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) posudzoval opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti sudcov Krajského súdu v Žiline len vo vzťahu k tým jeho sudcom, ktorí majú ako zákonní sudcovia rozhodnúť.

2.1. Zákonným sudcom je sudca (samosudca alebo člen senátu) miestne, vecne a funkčne príslušného súdu, ktorý má konať podľa rozvrhu práce prijatého v súlade so zákonom (pozri napr. I. ÚS 8/94, II. ÚS 15/96, II. ÚS 43/97, II. ÚS 47/99, III. ÚS 31/01).

2.2. Podľa rozvrhu práce Krajského súdu v Žiline na rok 2016 má v danej veci rozhodnúť senát tohto súdu zložený z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a členov senátu JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu. Títo sudcovia vo vyjadrení k námietke zaujatosti (č. l. 88) uviedli, že nemajú žiadny vzťah k sporu, k stranám a ich zástupcom a necítia sa byť vo veci zaujatí.

3. Najvyšší súd posudzoval opodstatnenosť tvrdenej možnosti vzniku pochybnosti o nezáujatosti sudcov Krajského súdu v Žiline z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu.

3.1. V zmysle § 49 ods. 1 CSP je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezáujatosti.

3.2. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaní sporu, k nezáujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania.

3.3. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to: a/ k sporu, v rámci ktorého by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcim znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní (viď obdobne b/ a c/).

3.4. Relevantný je iba taký vzťah, ktorý by (vzhľadom na jeho charakteristické znaky) pri všetkej nožnej snahe sudcu o správnosť konania a rozhodovania ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

4. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania buď na základe oznámenia sudcu (§ 50 CSP) alebo na návrh strany (§ 52 CSP).

4.1. Obsahom práva na prejednanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie sporu nestranným súdom je len povinnosť prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

4.2. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezáujato a spravodlivo.

4.3. Pri posudzovaní dôvodov namietanej nezáujatosti treba mať na zreteli nielen právnu úpravu danú ustanoveniami CSP, ale tiež judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) a napokon aj závery, ku ktorým dospela doterajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

5. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezáujlosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku).

5.1. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezáujlosti (viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná). Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku).

5.2. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednanému sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o (ne)záujlosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku

nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania vecí.

6. Aj Ústava Slovenskej republiky deklaruje dva podstatné atribúty súdnictva v Slovenskej republike - nezávislosť a nestrannosť.

6.1. Nezávislosť súdnej moci je pojem s dvojitým významom; označuje jednak nezávislosť súdov (inštitucionálna nezávislosť), jednak nezávislosť sudcov (individuálna nezávislosť). Nezávislosť sudcu treba vidieť ako jeho nezávislosť od zložiek politického systému, rovnako ale aj ako nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci (celého súdneho systému), konkrétneho súdu, na ktorom sudca pôsobí, jeho vedenia a kolektívu.

6.2. Nestrannosť sudcu je potrebné posudzovať vždy v závislosti od konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria rozhodnúť, či existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca nie je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietať zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú. Len nestranný súd totiž poskytuje stranám rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

7. Z ustanovenia § 30 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov vyplýva (o. i.) povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Sudca musí vystupovať nezaujato a dbať o to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. K stranám je povinný pristupovať bez akýchkoľvek predsudkov. Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca zachovávať k sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní vždy vecný a profesionálny prístup.

8. V danom prípade je námietka zaujatosti sudcov Krajského súdu v Žiline odôvodňovaná tým, že sudkyňa, ktorá rozhodovala v konaní na súde prvej inštancie, v súčasnej vykonáva súdnictvo na tomto krajskom súde. V danej skutočnosti vidí žalobca objektívny dôvod pre vznik pochybností o nezáujatosti konania a rozhodovania sudcov Krajského súdu v Žiline.

9. Najvyšší súd už opakovane vyslovil názor, že vzájomné vzťahy medzi sudcami sú založené na profesionalite a kolegiálnosti. Ak kvalitatívne znaky ich vzťahov neprekročia hranicu profesionálnosti a kolegiálnosti, nemožno mať bez ďalšieho pochybnosti o nezáujatosti sudcu. A ž v prípade, že by vzájomný vzťah sudcov prerástol cez rýdzo profesionálny rámec výkonu funkcie sudcu a nadobudol charakter bližšieho osobného vzťahu, išlo by o dôvod vylučujúci sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Nc 40/2014, 2 Nc 8/2015, 3 Nc 4/2016, 4 Nc 6/2015, 5 Nc 1/2015, 7 Nc 53/2013, 8 Nc 39/2014).

10. Aj ústavný súd zastáva názor, podľa ktorého (len) kolegiálne vzťahy medzi sudcami nemôžu byť dôvodom na spochybnenie ich nestrannosti a na ich vylúčenie z prerokúvania sporu (viď napríklad IV. ÚS 345/09, IV. ÚS 124/2010, I. ÚS 352/2010).

11. Ďalším dôvodom pre vznik pochybností o nezáujatosti sudcov Krajského súdu v Žiline vidí žalobca v skutočnosti, že mu nebolo doručené senátom pod vedením predsedu Mgr. Ďulačku vyjadrenie žalovaných, ktoré bolo podané v rámci odvolacieho konania na tomto Krajskom súde v Žiline v sp. zn. 7 Co 188/2012 (v konaní o obnovu, ktorého žalobca žiada v predmetnej veci). Najvyšší súd uvádza, že dôvodom na vylúčenie sudcu v zmysle § 49 ods. 3 CSP nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti.

12. Obsah spisu (ani sama podstata vznesenej námietky) nedáva v danom prípade žiadny dôvod pre spochybnenie pravdivosti vyjadrenia žalobcom namietaných zákonných sudcov (viď 2.2.), v zmysle ktorého ich vzťah k sudkyňi, ktorá rozhodovala vo veci na inštančne nižšom súde, neprerástol rámec čisto kolegiálneho vzťahu sudcov vykonávajúcich súdnictvo na tom istom súde.

13. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd rozhodol, že JUDr. Róbert Urban, JUDr. Amália Paulerová, JUDr. Erik Varga nie sú v danom prípade vylúčení z prejednávania a rozhodovania.

14. Vo vzťahu k ostatným namietaným sudcom Krajského súdu v Žiline považuje nadriadený súd námietku zaujatosti vznesenú žalobcom s poukazom na ustanovenie § 49 ods. 1 CSP za bezpredmetnú, majúc za to, že nie sú splnené podmienky, za ktorých možno o námietke na vylúčenie ďalších sudcov konať.

14.1. Podľa § 161 ods. 1 CSP kedykoľvek počas konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (podmienky konania). Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví (§ 161 ods. 2 CSP).

14.2. V zmysle § 52 ods. 1 CSP strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 ods. 1 CSP uplatniť námietku zaujatosti.

14.3. Z ustanovenia § 49 a nasl. CSP v spojení s § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov treba vyvodiť, že ak sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v príslušnom senáte nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, chýba podmienka konania vo vzťahu k námietke zaujatosti vznesenej voči sudcom, ktorým vec pridelená nebola (ostatným sudcom daného súdu); ide o neodstrániteľný procesný nedostatok podmienky tohto konania.

14.4. Za tejto procesnej situácie najvyšší súd ako súd nadriadený Krajskému súdu v Žiline (§ 54 ods. 2 CSP) nemá vo vzťahu k takejto námietke o čom konať, pretože na základe len samotnej námietky zaujatosti nemožno rozhodnúť o vylúčení namietaných ďalších sudcov, keďže nie sú zákonnými sudcami.

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.